Комунальний заклад Сумської обласної ради
«Сумський фаховий медичний коледж»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи
_____ Людмила ЛЯШЕНКО
«02» 09 2026

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Галузь знань:	**22 Охорона здоров'я**
Спеціальність:	**І1 Стоматологія**
Освітньо-професійна програма:	**Стоматологія ортопедична**
Розробник:	**Світлана Слухай** **Віра Мельник** **Ігор Шенцев**
Обсяг кредитів ECTS:	**4,5**
Загальна кількість годин:	**135**

Робочу програму розглянуто та схвалено
на засіданні ЦК ОКЗСК
Протокол від «01» 09 2026 № 1
Голова ЦК _____ Марина КІСІЛЬОВА

І. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН:

№ з/п	Найменування розділу практики	Кількість робіт	Кількість годин		
			Усього	Зуботехнічна лабораторія	Самостійна робота
1.	**Ознайомлення з ортопедичним кабінетом і зуботехнічною лабораторією.** Проходження інструктажу з техніки безпеки, санітарного режиму (вимоги до приміщень, особиста гігієна) і норм поведінки в лікувальному закладі	-	**5**	**2**	**3**
2.	**Виготовлення знімних пластинкових протезів:**				
	• часткові протези;	**3**	**48**	**35**	**13**
	• лагодження знімних пластинкових протезів.	**4**	**20**	**10**	**10**
3.	**Виготовлення незнімних протезів:**				
	• коронки поодинокі штамповані	**5**	**30**	**20**	**10**
	• пластмасові коронки	**4**	**12**	**8**	**4**
	• паяні мостоподібні протези із суцільнометалевою і облицьованою проміжною частиною	**3**	**20**	**15**	**5**
Усього :		**19**	**135**	**90**	**45**

ІІ. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ:

- ознайомлення із зуботехнічною лабораторією, її завданнями й функціями, приміщеннями та їх призначенням;
- вивчення режиму роботи зубопротезної лабораторії;
- вивчення правил охорони праці, протипожежної безпеки;
- вивчення правил роботи з основними та допоміжними матеріалами, що використовуються в зуботехнічному виробництві та правилами їх зберігання;
- вивчення посадових обов'язків зубного техніка з виготовлення знімних та незнімних конструкцій протезів;
- закріплення, поглиблення і розширення теоретичних знань та практичних навичок, отриманих на навчальній практиці під керівництвом викладача з виготовлення знімних та незнімних конструкцій.

ІІІ. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

3.1 ЗДОБУВАЧІ ОСВІТИ ПОВИННІ ОЗНАЙОМИТИСЬ З:

- завданнями та функціями зуботехнічної лабораторії;
- приміщення зуботехнічної лабораторії та їх призначенням;
- інструктажем з техніки безпеки, санітарного режиму (вимогами до приміщень, особистою гігієною);
- робочим місцем зубного техніка;
- документацією зубного техніка (наряд-замовлення);
- організацією прийому пацієнтів лікарем-стоматологом-ортопедом;
- використання 3-D технологій у стоматології.

Після завершення виробничої практики ***здобувачі освіти повинні знати:***

- завдання, функції та організаційну структуру зуботехнічної лабораторії, її обладнання та оснащення;
- правила охорони праці, виробничої санітарії, протипожежної безпеки;
- основні положення чинного законодавства щодо організації робочого місця зубного техніка;
- правила зберігання зуботехнічних матеріалів;
- посадові обов'язки зубного техніка;
- техніку отримання відбитків різними відбитковими масами;
- техніку виготовлення моделей з різних відбиткових мас та вимоги до моделей;
- поняття про артикуляцію та оклюзію, методи визначення центральної оклюзії при частковій і повній відсутності зубів;
- будову оклюдатора, техніку гіпсування моделей в оклюдатор;
- техніку виготовлення гнутих кламерів та вимоги до них;
- основи моделювання воскових базисів протезів;
- способи гіпсування воскової композиції протеза в кювету;
- заміну воску на пластмасу;
- способи розведення пластмаси, стадії дозрівання пластмаси, режим полімерізації;
- способи фарбування знімних протезів;
- обробку, шліфування, полірування готових конструкцій знімних протезів;
- методики виготовлення індивідуальних ложок (з пластинок базисного воску, самотвердіючої пластмаси, фотополімерних матеріалів);
- класифікацію штучних коронок, показання до їх виготовлення, техніку виготовлення та матеріали (основні й допоміжні);
- вимоги до штучних коронок;
- показання та вимоги до виготовлення мостоподібних конструкцій;
- техніку моделювання проміжної частини (тіла) паяного мостоподібного протеза;
- технологію паяння, властивості припою, флюсів та відбілювачів;
- технологію обробки, шліфування й полірування незнімних конструкцій, властивості абразивних матеріалів і послідовність використання абразивних інструментів;

- оцінювати якість шліфованої та полірованої поверхонь;
- використання 3-D технологій у стоматології;
- альтернативи використання матеріалів у людей із алергією на пластмаси;
- методику виготовлення боксерської та ортодонтичної капи.

Після завершення виробничої практики ***здобувачі освіти повинні вміти:***

- виготовляти моделі за відбитками з різних відбиткових мас;
- виготовляти індивідуальні ложки;
- виготовляти базиси з оклюзійними валиками при часткових дефектах зубного ряду;
- гіпсувати моделі в оклюдатор;
- встановлювати зуби з пластмасового гарнітура на штучних яснах та “на приточці”;
- вигинати кламери з ортодонтичного дроту різного діаметра;
- гіпсувати моделі в кювету прямим, зворотним та комбінованим способами;
- замінити віск на пластмасу;
- шліфувати й полірувати знімний пластинковий протез;
- моделювати анатомічну форму коронок зубів під повні металево-штамповані, пластмасові та комбіновані коронки;
- вирізати гіпові стовпчики та відливати гіпсовий блок;
- виготовляти металевий штамп та контрштамп;
- підбирати та протягувати гільзи;
- виконувати попереднє та остаточне штампування коронок;
- шліфувати й полірувати металеві коронки;
- виготовляти пластмасові й комбіновані коронки;
- моделювати проміжну частину (тіло) мостоподібного протеза;
- паяти мостоподібний протез;
- відбілювати, обробляти, шліфувати та полірувати мостоподібний протез;
- використовувати знання про сучасні технології у зуботехнічній практиці відповідно до вимог роботи.

3.2 КІНЦЕВІ ЦІЛІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність

Здатність володіти методами спостереження й аналізу, робити висновки та узагальнення, систематизувати здобуті результати і вміти використовувати їх для підвищення якості професійної діяльності.

Загальні компетентності

ЗК 5. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.?
ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 7. Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

Спеціальні компетентності

СК 1. Здатність здійснювати професійну діяльність відповідності до вимог санітарно-протиепідемічного режиму, безпеки життєдіяльності й охорони праці в галузі та протипожежної безпеки, регламентованих законодавством України.

СК 3. Здатність раціонально організовувати фахову діяльність, здійснювати підготовку робочого місця, контролювати справність обладнання, забезпечувати належне зберігання та використання матеріалів, знаходити виправляти недоліки, пов'язані з упорядкуванням та укомплектуванням робочого місця.

СК 7. Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.

СК 8. Здатність до оформлення звітної та поточної документації в паперовій та електронній формах.

СК 9. Здатність працювати автономно та в колективі стоматологічного закладу, налагоджувати конструктивну роботу з кожним членом команди, застосовувати сучасні засоби комунікації з метою обміну професійним досвідом.

Додаткові спеціальні компетентності

ДСК 1. Здатність до використання в практичній діяльності інформації про властивості матеріалів, металів та їх сплавів і про зміну цих властивостей в залежності від структури і методу обробки; обирати матеріали з урахуванням конкретного призначення, враховуючи показання та протипоказання.

ДСК 2. Здатність до використання зуботехнічного обладнання, інструментарію на етапах виготовлення знімних, незнімних, бюгельних протезів, ортодонтичних апаратів та щелепно-лицевих конструкцій.

ДСК 3. Здатність до використання теоретичних знань, практичних навичок та вмінь на етапах виготовлення зубних протезів, ортодонтичних апаратів та щелепно-лицевих конструкцій.

Програмні результати навчання

РН 5. Упорядковувати робоче місце, контролювати справність обладнання, забезпечувати належне зберігання та використання матеріалів, знаходити та виправляти недоліки стосовно оснащення робочого місця, спираючись на нормативно-правові документи.

РН 6. Встановлювати пріоритетність при виборі матеріалів, інструментів, методів, обґрунтовано пояснювати етапи виконання фахових завдань, прогнозуючи кінцевий результат.

РН 7. Вдосконалювати етапність професійних дій за допомогою поєднання двох або більше навичок.

РН 10. Визначати та оцінювати фактори зовнішнього середовища, які впливають на професійну діяльність у відповідності до вимог нормативно- правових документів.

РН 11. Оформлювати звітну та поточну документації в паперовій та електронній формах.

РН 12. Демонструвати вміння працювати автономно та в колективі стоматологічного закладу, налагоджуючи конструктивну роботу з кожним членом команди з метою обміну професійним досвідом.

Додаткові результати навчання

ДРН 1. Використовувати в практичній діяльності інформацію про фізичні, хімічні, механічні та біологічні властивості зуботехнічних матеріалів, металів та їх сплавів;

обирати матеріали з урахуванням конкретного призначення, враховуючи показання та протипоказання; розуміти та аналізувати принципи роботи з основними та допоміжними зуботехнічними матеріалами.
ДРН 2. Обирати, використовувати, забезпечувати належне зберігання зуботехнічного обладнання, інструментарію; дотримуватися правил безпеки під час роботи з устаткуванням в основних та допоміжних приміщеннях лабораторії.
ДРН 3. Виготовляти зубні протези, ортодонтичні апарати, щелепно-лицеві конструкції, дотримуючись технологічних процесів, критеріїв оцінки якості виконаної роботи; виявляти причини, що призводять до технологічного браку, розробляти способи їх попередження та усунення.

3.3 Тематичний план самостійної роботи

№ з/п	Найменування розділу практики	№ з/п	Тема	К-ть. год.	Форма контролю
1.	**Ознайомлення з ортопедичним кабінетом і зуботехнічною лабораторією.**	1.1	Посадові обов'язки зубного техніка. Основні положення чинного законодавства щодо організації робочого місця зубного техніка	4	Реферат
2.	**Виготовлення знімних пластинкових протезів**	2.1	Техніка отримання відбитків різними матеріалами.	2	Мультимедійна презентація
		2.2	Поняття про артикуляцію та оклюзію, методи визначення центральної оклюзії.	4	
		2.3	Попереднє та остаточне моделювання воскового базису протеза (вимоги, відмінності)	2	
		2.4	Сучасні технології знімного протезування	4	
		2.5	Пластмаси, які використовуються у стоматології	2	Мультимедійна презентація
		2.6	Способи розведення пластмаси, стадії дозрівання, режим полімеризації.	2	
3.	**Виготовлення незнімних протезів**	3.1	Класифікація штучних коронок, показання до їх виготовлення.	2	Мультимедійна презентація
		3.2	Техніка виготовлення штучних коронок, матеріали	4	
		3.3	Вимоги до якості штучних коронок.	2	Мультимедійна презентація
		3.4	Анатомічні особливості зубів фронтальної групи, методика їх моделювання	6	
		3.5	Показання та вимоги до виготовлення мостоподібних конструкцій	2	Мультимедійна презентація
		3.6	Техніка паяння, властивості припою, флюсів відбілювачів.	3	
Усього за виробничу практику:				**39**	

Контроль над виконанням самостійної роботи здійснюється при виконанні студентом практичної роботи у зуботехнічній лабораторії, шляхом виконання домашньої роботи (підготовка доповідей, мультимедійних презентацій на запропоновані теми), розгляду підготовлених літературних джерел (статті, наукові тези, тощо) під час аудиторних занять, обговорення матеріалу реферату за заданою тематикою або перевірки роботи викладачем.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ

1. Завдання і функції зуботехнічної лабораторії.
2. Приміщення зуботехнічної лабораторії та їх призначення.
3. Вимоги до робочого місця зубного техніка.
4. Завдання, функції та організаційна структура зуботехнічної лабораторії, її обладнання і оснащення.
5. Правила охорони праці, протипожежної безпеки.
6. Основні положення щодо організації робочого місця зубного техніка.
7. Посадові обов’язки зубного техніка.
8. Техніка отримання відбитків різними відбитковими масами.
9. Техніка виготовлення моделей з різних відбиткових мас та вимоги до моделей.
10. Поняття про артикуляцію та оклюзію, методи визначення центральної оклюзії при частковій і повній відсутності зубів.
11. Будова оклюдатора, техніка гіпсування моделей в оклюдатор.
12. Техніка виготовлення гнутих кламерів та вимоги до них.
13. Попереднє та остаточне моделювання воскових базисів протезів (вимоги, відмінності).
14. Гіпсування воскової композиції протеза в кювету.
15. Заміна воска на пластмасу.
16. Способи розведення пластмаси (до насичення, за вагою, за об’ємним співвідношенням мономера та полімера), стадії дозрівання пластмаси, режим полімеризації.
17. Обробка, шліфування, полірування готових знімних пластинкових протезів.
18. Методика виготовлення індивідуальних ложок (з пластинок базисного воску, із самотвердіючої пластмаси, фотополімерних матеріалів).
19. Лагодження знімних пластинкових протезів (часткових, повних).
20. Класифікація штучних коронок, показання до їх виготовлення, техніка виготовлення та матеріали (основні й допоміжні).
21. Вимоги до штучних коронок.
22. Показання та вимоги до виготовлення мостоподібних конструкцій.
23. Техніка моделювання проміжної частини (тіла) паяного мостоподібного протеза.
24. Техніка паяння, властивості припою, флюсів та відбілювачів.
25. Обробка, шліфування й полірування незнімних конструкцій, властивості абразивних матеріалів і послідовність використання абразивних інструментів.
26. Оцінювання якості шліфованої та полірованої поверхонь.
27. Методи використання 3D технологій у стоматології.
28. Протезування людей із алергією на пластмасу.

IV. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

- Поточний контроль виконання програми практики;
- Після закінчення певного розділу практики побригадно окремий контроль (тестовий контроль, розв'язання ситуаційних задач).

Методичний та безпосередній керівники практики повинні стежити за дисципліною практикантів, виконанням графіка проходження практики, щоденно здійснювати контроль за веденням щоденників (змістом, якістю оформлення, відповідністю програмі).

З метою набуття студентами під час практики умінь та навичок самостійно розв'язувати виробничі, наукові і організаційні завдання та активізувати їхню діяльність, розширити світогляд, підвищити ініціативу студентам пропонується виконати такі індивідуальні завдання:

- виготовити тематичні стенди, таблиці, кросворди за рекомендаціями методичних керівників практики.

V. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

Оцінювання практичних навичок проводиться з метою визначення правильного виготовлення та доцільного використання зуботехнічної конструкції. Оцінювання здійснюється в процесі демонстрації практичних навичок.

Критерії оцінювання практичних навичок

Оцінка	Критерії оцінювання
«5»	Кожен етап практичної роботи повністю відповідає алгоритму виконання. Бездоганне оформлення роботи. Виготовлена зуботехнічна конструкція протезу повністю відповідає естетичним та функціональним вимогам (зуботехнічна конструкція повністю відновлює цілісність зубного ряду та не деформує прикус пацієнта).
«4»	Практична навичка виконана з окремими недоліками (не правильні межі протезу, недостатньо відполірована конструкція), відкореговані самим студентом. Виготовлена конструкція протезу відповідає естетичним та функціональним вимогам.
«3»	Виконання практичної навички з недоліками (виявлені помилки неправильного прикусу при відновленні зубного ряду, розмір конструкції не відповідає допущеним нормам, естетичне оформлення протезу недосконале).
«2»	Виконана студентом практична навичка не відповідає вимогам щодо правильно виготовленого протезу. При виготовленні протезу не витримані естетичні вимоги, протез не виконує своїх функціональних вимог. Робота виконана з грубими порушеннями алгоритму виконання практичної навички (гострі краї протезу, неправильні межі протезів та коронок, невідполірований протез).

VI. ЛІТЕРАТУРА

1. Матеріалознавство в стоматології: навчальний посібник / *[Король Д.М., Король М.Д., Оджубейська О.Д. та ін.];* за заг. ред.Короля Д.М. – Вінниця: Нова книга, 2019. – 400с.

2. *Матеріалознавство у стоматології. Під заг. ред. проф. М.Д. Короля.* Навчальний посібник для студентів стоматологічних факультетів. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2008. – 240 с.: Іл.

3. Ортопедична стоматологія: підручник */Рожко М.М., Неспрядько В.П., І.В. Палійчук та ін.;* за ред. М.М. Рожка, В.П. Неспрядька.- К.: ВСВ «Медицина»;

2020. - 720 с.

4. Пропедевтика ортопедичної стоматології [Текст] : підручник / *П. С. Фліс, Г. П. Леоненко, І. А. Шинчуковський та ін.* ; за ред. П.С. Фліса. — 2-ге вид. — Київ : Медицина, 2020. — 328 с

5. *Рожко М.М., Неспрядько В.П., Михайленко Т.М. та ін.*. Зубопротезна техніка. К.: Книга плюс; 2016. 604 с.

6. *Рожко М.М., Попович З.Б., Куроєдова В.Д.* Стоматологія. Підручник. К.: ВСВ «Медицина»; 2018. 872 с.

7. *П.С. Фліс, Г.П. Леоненко, І.А. Шинчуковський В.П. Голік, О.В. Громов, В.М. Дворник, С.І. Жадько, Ю.А. Калініченко, В.А. Кльомін, М.Д. Король, В.Ф. Макєєв, Л.М. Мунтян, В.П. Неспрядько, З.Р. Ожоган, Л.Д. Чулак.* Пропедевтика ортопедичної стоматології: підручник (ВНЗ IV р. а.). – Київ,

ВСВ "Медицина". 2010. – 328 с.

8. *Фліс П.С., Власенко А.З., Чупіна А.О.* Технологія виготовлення ортодонтичних та ортопедичних конструкцій у дитячому віці. – Київ: Медицина, 2013 – 256 с.

9. *Фліс П.С., Власенко А.З., Бібік А.М., Іожиця К.Д.* «Технологія виготовлення щелепно – лицевих конструкцій» - К.: ВСВ «Медицина» 2010.

10. *Фліс П.С.* Техніка виготовлення щелепно-лицевих конструкцій - К.: Медицина, 2012

11. *Нестюрічева Н.П.* «Практикум з предмета хвороби зубів і порожнини рота» - К.: «Здоров'я» 2003.

12. *Фліс П.С., Банних Т.М.* «Техніка виготовлення знімних протезів» - К.: «Медицина» 2008.

13. *Заяць Т.І., Липська Я.З.* «Знімні пластинкові протези» «Новий світ» - 2000 Львів – 2008.